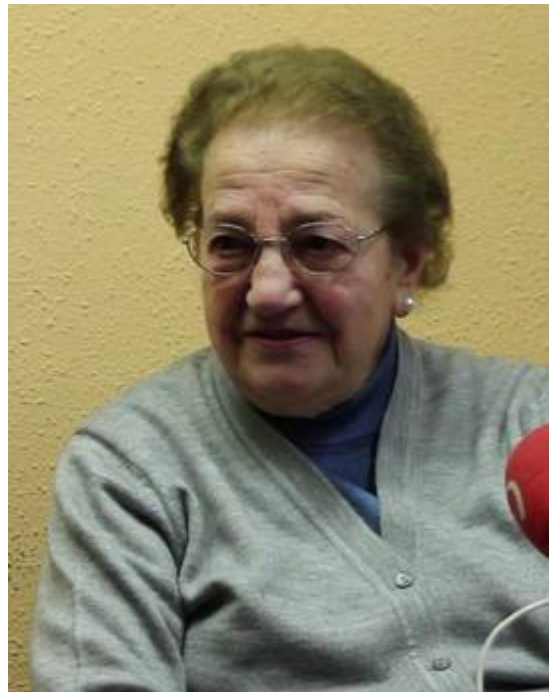

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Gregori Agirrezabala Iturbe

*Anoeta,
Gipuzkoa*

Aurkibidea

Biografia

Bedaion jaio zen, Zugastibarrena baserrian. Hamar senide ziren. Gaztetan Nafarroara joan zen neskame, baina han denbora gutxi egin zuen. Gero Tolosan ibili zen neskame lanean. Anoetara ezkondu zen. [Paula Iturraldere](#)kin batera egin zitzaion elkarrizketa.

Zintak

ANO-009

- **Proiektua:** Adineko anoetarren testigantzak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Peñagarikano, Nekane
- **Data:** 2015-01-01
- **Iraupena:** 90 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Agirrebeña, Aintzane

Pasarteak

1. Auzoetako baserrietan urik ez

- **Erref:** ANO-009/003
- **Iraupena:** 0:00:55. **Hasi:** 00:02:40. **Bukatu:** 00:03:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

Bentaberrin ez zuten urik etxean eta iturritik ekarri behar izaten zuten. Herrira joan zirenean, han bai. Ez du ulertzen herrian ura egonda, auzoetako baserrietara zergatik ez zuten jarri urik. Orduan inork ez zuela dirurik diote.

2. Bedaion jaioa; anaiaren istripua

- **Erref:** ANO-009/004
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:05:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Gertaera izugarriak eta ezbeharrak

Laburpena:

Gregori Bedaion jaioa da, Zugastibarrena baserrian. Hamar senide ziren. Anaia zaharrena istripuz nola hil zen kontatzen du. Aitona gogoan du, baina amona ez zuen ezagutu.

3. Gerra hasiera; gero, gosea

- **Erref:** ANO-009/007
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:06:30. **Bukatu:** 00:07:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gregorik sei urte eta erdi zituen gerra hasi zenean. Orduko oroitzapenak. Zer esaten zen gerra hasieran. Gosea; ogia falta.

4. Irina Nafarroatik estraperloan; etxean egindako ogia; ahia

- **Erref:** ANO-009/008
- **Iraupena:** 0:03:55. **Hasi:** 00:07:50. **Bukatu:** 00:11:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Artoa
- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Etxean egiten zuten ogia. Gerraostean errotak itxi zituzten eta etxeko garirik ezin aprobe txatu. Orduan, irina Nafarroatik ekartzen zuten, estraperloan. Garia ganoraz ere ez omen zen egiten Anoetan. Gregorik amak ahia nola egiten zien gosaltzeko kontatzen du. Ogia egitea eta irina, emakumeen ardura.

5. Garai bateko etxeetako komunak

- **Erref:** ANO-009/009
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:11:45. **Bukatu:** 00:13:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura

Laburpena:

Bi ohe egoten ziren logela bakoitzean. Paulak dio beraiek gerra garairako komuna bazutela etxean, bainuontzi eta guzti. Gregoriren etxean egurrezko komuna. Nolako komunak zituzten.

6. Sarritan huts egiten zuten eskolara

- **Erref:** ANO-009/011
- **Iraupena:** 0:01:59. **Hasi:** 00:15:20. **Bukatu:** 00:17:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Dotrina
- Baseria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Eskolan neskak eta mutilak elkarrekin ibiltzen ziren. Sarritan ez ziren joaten, etxean lana izaten zutelako. Umetan egiten zituzten lanak. Orduan dotrinari ematen zitzaion eskolari baino garrantzia handiagoa. Gregori txikiagoei irakasten ere ibiltzen zen.

7. Gurasoen izaera; orduko baloreak

- **Erref:** ANO-009/012
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:17:19. **Bukatu:** 00:19:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Bizitzarekiko ikuspegia
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra
- Euskara » Beste hizkuntzak eta hizkerak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Arrosarioa ia gauero errezatzen omen zuten, baina Paulak dio bere gurasoak ez zirela hain erlijiosoak. Gurasoen izaera; aita langilea; ama, berriz, oso argia. Oreatik irten gabe gaztelaniaz ikasi omen zuen, irakurtzen eta idazten jakin gabe. Gregoriren gurasoek bazekiten idazten. Aitak Testamentu Zaharra irakurri eta azaltzen zien umeei. Erljioari eta lanari ematen zitzaion orduan garrantzia; eskolari ez.

8. Argirik eta urik ez garai batean etxeetan

- **Erref:** ANO-009/013
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:19:52. **Bukatu:** 00:21:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

Gregoriren etxean ez zegoen urik bera umea zenean; noiz jarri zuten. Argia egiteko kandelak edo kinkeak erabiltzen ziren, argindarra jarri aurretik.

9. Neskak kritikatu galtzak janzteagatik

- **Erref:** ANO-009/017
- **Iraupena:** 0:02:33. **Hasi:** 00:25:24. **Bukatu:** 00:27:57
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Ardiak gauean ume-egiteko bazeuden, Paula eta ahizpa txabolara joaten ziren, aitaren galtzak jantzita. Gauez bakarrik jantzen zituzten galtzak. Orexan neska bat galtzak jantzen hasi zen eta asko kritikatu zuten. Berandura arte ez ziren hasi emakumeak galtzak jantzen.

10. Garai bateko nesken janzkera: soinekoa eta azpiko gona

- **Erref:** ANO-009/018
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:27:57. **Bukatu:** 00:29:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Udara edo negu, normalean soinekoa eta azpiko gona erabiltzen zituzten; gonak gutxi. Arropa ahizpa nagusienetatik txikiagoenetara pasatzen zen. Erosi egiten zuten arropa. Txikienei amak etxean egiten ziela dio Gregorik. Josteko makina etxe gehienetan egongo zen. Maindireak beti adabakiz beteta.

11. Ohean binaka; ardi-ilezko koltxoiak

- **Erref:** ANO-009/019
- **Iraupena:** 0:01:53. **Hasi:** 00:29:15. **Bukatu:** 00:31:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxearen egitura
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Logela bakoitzean bi ohe izaten ziren eta normalean binaka lo egiten zuten. Gregoriren ahizpa zaharrena neskame egon zen hasieran eta gero moja sartu zen. Orduko koltxoiak, ardi-ilez eginak.

12. Emakume baserritarren lanak

- **Erref:** ANO-009/020
- **Iraupena:** 0:01:38. **Hasi:** 00:31:08. **Bukatu:** 00:32:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserría » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Emakumeak lan asko izaten zuen. Paularen etxean ahizpa asko ziren eta behiak jeztera edo azpiak ateratzera ere eurak joan behar. Gregoriren amari baratzeko lana gustatzen omen zitzaion.

13. Anoetan artoa sartzeko makinarik ez

- **Erref:** ANO-009/021
- **Iraupena:** 0:01:24. **Hasi:** 00:32:46. **Bukatu:** 00:34:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Artoa
- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko tresnak

Laburpena:

Garai batean soro handiak izaten ziren. Urte guztirako artoa egiten zen. Aurretik laietan ere egiten omen zen arlo txikietan. Goldea. Artoa sartzeko makina erabiltzen zuten eurak. Anoetan jorraiarekin zuloa eginda sartzen omen zuten.

14. Txerriak mendira bidali ezkur-garaian eta eguberrietarako gizenduta

- **Erref:** ANO-009/023
- **Iraupena:** 0:02:03. **Hasi:** 00:34:38. **Bukatu:** 00:36:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserría » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Txerriak basora bidali ezkur-garaian eta eguberrietarako gizenduta. Gainera, txerri batek umeak egin omen zituen bien bitartean. Txerrikumeak zestoan sartu eta etxera bidean zerri amak nola lagundu zion kontatzen omen zuen amak. Ze abere izaten zituzten etxean. Paularen amak esaten omen zuen txerrieekin ordaindu zituela erosi zituzten bi etxeak.

15. Arropak sutako hautsarekin garbitzen zituzten

- **Erref:** ANO-009/024
- **Iraupena:** 0:03:09. **Hasi:** 00:36:41. **Bukatu:** 00:39:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

Paulak dio etxetik beherago zutela garbitokia. Hamabostean behin egiten zen lixiba. Arropak nola garbitzen zituzten; lixiba-ontzia, sutako hautsa. Maindireak zuri-zuri geratzen ziren. Astoaren laguntzaz edo barrinoian buruan hartuta, arropak errekarera eramaten ziren gero astintzera.

16. Ganaduentzat jana astoan edo mandoan

- **Erref:** ANO-009/025
- **Iraupena:** 0:00:36. **Hasi:** 00:39:50. **Bukatu:** 00:40:26
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Ganaduentzako jana astoan ekartzen zuten Paularen etxean. Gregoriren etxean mando txiki bat erabiltzen omen zuten.

17. Arropa buru gainean hartuta errekarera

- **Erref:** ANO-009/026
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:40:26. **Bukatu:** 00:42:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:

<p>Gregoriren etxean arropa buru gainean hartuta eramaten zuten errekarera, astintzera. Zinkezko barrinoiak erabiltzen zituzten horretarako. Barrinoia buruan jartzeko ze babes jartzen zen. Garai bateko lihozko maindire lodiak belazean zabaldua jartzen omen zituen amak lehortzeko. Eguzkiak jota, zuri-zuri geratzen ziren.</p>

18. Garbitasun pertsonala; zorriak eta arkakusoak

- **Erref:** ANO-009/027
- **Iraupena:** 0:03:12. **Hasi:** 00:42:38. **Bukatu:** 00:45:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Garbitasun pertsonala

Laburpena:

Garbitasun pertsonala; astean behin edo birritan garbitzen ziren. Gregorik gogoan du zorri izurritea izan zutenekoa. Olarreaga botikan Cruz Verde eman zien amari. Arkakusoak.

19. Katua, saguak harrapatzeko

- **Erref:** ANO-009/028
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:45:50. **Bukatu:** 00:47:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Natura » Fauna » Basoko animaliak

Laburpena:

Sagurik ez zuten izaten etxean, katuak izaten zituztelako. Belarretako saguak asko ugaltzen zirela dio Paulak. Saguek zakua zulatzen zuten, irina jateko.

20. Neska-koskorak zirela, permanentea modan

- **Erref:** ANO-009/029
- **Iraupena:** 0:02:59. **Hasi:** 00:47:23. **Bukatu:** 00:50:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Orrazkerak

Laburpena:

Amak mozten zien ilea etxean. Gregorik dio 15 urte ingururekin joango zela lehenengo aldiz ile-apaindegira, Tolosara. Garai horretan, gainera, permanentea egitea zegoen modan. Inguruko herrietako jendea Tolosan biltzen zen. Tolosako ile-apaindegiak.

21. Hilekoa zutenean, felpazko oihalak

- **Erref:** ANO-009/030
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:50:22. **Bukatu:** 00:53:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:

Paulak dio oso goiz jaitsi zitzaiola hilekoa. Felpazko oihalak erabiltzen ziren konpresa gisa. Beraiek ez zuten izan arazorik hilekoarekin, baina izaten ziren gaizki pasatzen zutenak ere.

22. Gerraostean errazionamendua; Mujika gozo-denda

- **Erref:** ANO-009/031
- **Iraupena:** 0:02:09. **Hasi:** 00:53:18. **Bukatu:** 00:55:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Bedaioetik Tolosara joan behar izaten ziren gerraostean, errazionamenduko kartillarekin. Mujika gozo-denda. Gozo-dendakoak pastel bat hartzeko esaten zion amari, baina amak umeentzat gorde. Urte bukaeran, turroia ematen omen zion.

23. Etxean egiten ziren postreak

- **Erref:** ANO-009/032
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:55:27. **Bukatu:** 00:57:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Eguberrietan turroia izaten zen Gregoriren etxean, baina flana ere egiten zuen amak. Egun berezietan etxean egiten ziren postreak. Gregoriren ama hotel batean ibili omen zen lanean denbora batez eta han ikasi omen zuen jateko desberdinak prestatzen.

24. Gerra garaiko bizipenak

- **Erref:** ANO-009/033
- **Iraupena:** 0:02:48. **Hasi:** 00:57:02. **Bukatu:** 00:59:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Hauteskundeak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera

Laburpena:

Gregoriren anaia nagusia istripuz hil zen eta ahizpa zaharrena moja joan zen. Umeak bakarrik geratu ziren etxean eta, beraz, gerra garaian, frontera joateko moduko inor ez zuten etxean. Hala ere, aita, badaezpada, ezkutuan egon zen. Frontean hil edo zauritu ziren ezagunak aipatzen dituzte. Hauteskundeak.

25. Bedaiotik Alegiara eta Tolosara bizikletan

- **Erref:** ANO-009/036
- **Iraupena:** 0:01:26. **Hasi:** 01:05:02. **Bukatu:** 01:06:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Gregoriren aitak 40 urte ingururekin ikasi omen zuen bizikletan ibiltzen, eta Tolosara feriara ere bizikletan joaten omen zen. Beraiek ere senide guztiek ikasi zuten. Neska-koskorretan bizikletan, hankak urratuta. Bedaiotik Alegiara eta Tolosara ere bizikletan.

26. Kotxe gutxi batzuk besterik ez herrian

- **Erref:** ANO-009/037
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:06:28. **Bukatu:** 01:07:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Beste garraio batzuk
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Autoak

Laburpena:

Bedaion eta Orexan kotxe gutxi batzuk besterik ez zeuden euren ume sasoian. Osaba kamioilaria.

27. Tolosan neskame egon zeneko kontuak

- **Erref:** ANO-009/039
- **Iraupena:** 0:03:43. **Hasi:** 01:08:25. **Bukatu:** 01:12:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Gregori Nafarroan egon zen neskame lehenbizi eta gero Tolosan. Ze lan egiten zituen. Etxeko nagusiak. Gosaria zerbitzatzen zien; ze gosari izaten zen. Orduko bizimodua.

28. Arrain saltzailea astean bitan Bedaiora

- **Erref:** ANO-009/040
- **Iraupena:** 0:00:46. **Hasi:** 01:12:08. **Bukatu:** 01:12:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:

Bedaion sagardotegiraino zegoen bidea eginda. Astean bitan arraina saltzen zuen kamioia joaten zen, eta bide inguruan saltzen zuen arraina. Gustura jaten zuten.

29. Igande arratsaldeak Tolosan

- **Erref:** ANO-009/047
- **Iraupena:** 0:02:02. **Hasi:** 01:22:11. **Bukatu:** 01:24:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Zinema

Laburpena:

Tolosan igande arratsaldeetan "bailea " izaten zen. Musika bandak jotzen zuen. Kalean gora eta behera paseatzen ibiltzen ziren asko. Rondilla kalea. Gregorik ez zuen zinemara joateko joerarik. Paula Donostian joan izan zen.

30. Zineman ikusitako pelikulak

- **Erref:** ANO-009/048
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 01:24:13. **Bukatu:** 01:25:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Antzerkia

Laburpena:

Paulak gogoan du Donostian ikusitako pelikula bat. Non ikusi zuen. Gregorik, berriz, Leidorren ikusi zuen "Santa Maria Goreti" du gogoan. Bestela, gutxi joaten zen zinemara.

31. Arropa beltzarekin ezkondu ziren

- **Erref:** ANO-009/049
- **Iraupena:** 0:03:19. **Hasi:** 01:25:06. **Bukatu:** 01:28:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

Gregori Tolosan ezkondu zen eta Paula, berriz, Orexan. Gregorik non bazkaldu zuten eta zer jan zuten azaltzen du. Paularen ezkontzako bazkaria Amasan egin zuten. Arropa beltzarekin ezkondu ziren. Gerora hasi ziren soineko zuriak. Lore-sorta.

32. Elizara joateko buruko oihala

- **Erref:** ANO-009/050
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 01:28:25. **Bukatu:** 01:30:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Buruko oihala jantzi behar izaten zen elizara joateko. Noiz utzi zioten janzteari. Donostian lanean egon zenean ere igandero joaten zen mezara Paula.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-06

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com